

#30 Zelta likums

Mateja ev. 7:12

Ievads

Noslēdzot Kalna svētrunas galveno daļu, Jēzus visam iepriekš teiktajam uzliek zīmogu – Zelta likumu. Viss iepriekš teiktais ir apkopots šajā vienā pantā. Par to šodien domāsim.

Šodienas lasījums

Izlasiet Mateja ev. 7: 12.

Diskusijas pirmā daļa

1. Kādas ir Tavas pirmās pārdomas par šo Rakstvietu?

Ļaujām katram izteikties.

2. Kas notiktu, ja visi cilvēki pildītu šo Jēzus pavēli? Apraksti savu ikdienu šādā perfektā vidē.

Ļaujām katram izteikties.

3. Kādēļ šāds scenārijs mūsu pasaulē nav iespējams? Kas attur cilvēkus no šādas rīcības?

Protams, Sātans un grēks. Tas izpaužas cilvēku lepnumā, egoismā un savtīgumā, tiecoties visupirms apmierināt savas miesas un acu kāribas.

Trīs līmeņi

Jau pirms Jēzus cilvēki sludināja mācību, kas līdzinājās Zelta likumam. Piemēram, 5. gadsimtā pirms Kristus ķīniešu filozofs Konfūcijs mācīja “ko tu nevēlies sev, to nedari citiem.” Tomēr šai mācībai ir būtiska atšķirība no Kristus pavēles. Aplūkosim trīs līmeņus, kādos iedalāma šodienas Rakstvietas doma.

4. Pirmkārt, izlasot vēlreiz 12.pantu – kāda ir galvenā atšķirība starp Jēzus un Konfūcija teikto?

Konfūcijas runā par nedarišanu. Jēzus pavēl darīt. Konfūcijs, tāpat kā citi filozofi (Sokrāts “Nedari citiem, kas sadusmo tevi, kad citi to tev dara”), runā par izvairīšanos darīt to, ko Tu pats nevēlies saņemt pretī. Tas ir pamats jau Babilonijas impērijas laikā radītajam likumam, ko izmantojam arī šodien – “Lex talionis”, kas nosaka sodīšanu kā veidu noziegumu apkarošanai. No tā ir arī cēlies princips “aci pret aci un zobu pret zobu”.

“Nedari otram to, ko nevēlies pēc tam saņemt pretī kā sodu” – šī pieeja darbojas pēc parastas veselā saprāta un paš aizsardzības principa, tādēļ tai nav nepieciešama kristietība, to pielieto arī neticīgi cilvēki.

Tātad, nedarīt sliktu otram vēl nenozīmē mīlēt otru. Tu vari nesist savu tuvāko, bet ar to viņš vēl nejutīsies Tevis mīlēts. Mīlestībai ir nepieciešams cits līmenis, tādēļ pārejām pie nākamā punkta.

5. Otrkārt, kādā veidā Jēzus pavēle “dari” ir pārāka pār Konfūcija aicinājumu “nedari”?

Nedarišana ir pasīvs stāvoklis. Darišana – aktīva darbība.

Nedarišana otram var notikt bez otra iesaistīšanas. Darišana nevar.

Nedarišanu motivē bailes. Darišanu – mīlestība.

Nedarišana notiek savtīgu nolūku dēļ. Darišana – lai celtu otru.

Tādēļ Jēzus šo Zelta likumu paceļ citā gaismā, pavēlot ne tikai izvairīties no tā, ko Tu pats nevēlies saņemt, bet darīt otram to, ko ko Tu vēlētos saņemt.

Tomēr arī šis ir līmenis, kuru var izmantot savtīgiem nolūkiem, dodot otram, LAI pats saņemt pretī to pašu. Tādēļ Jēzus šo domu ir pacēlis vēl augstāk, un tas ir trešais līmenis.

6. Treškārt, kā Jēzus teiktais izslēdz Zelta likuma savtīgu lietošanu?

Ja pirmais līmenis ir – nedari otram, LAI Tev nedara;

un otrais līmenis ir – dari otram, LAI Tev dara;

tad trešais līmenis ir – dari otram, PAT JA Tev neatdarīs.

Šo domu Jēzus ne tikai skaidri atklāja caur Savu upuru, kuru deva mums, neko pretī nesaņemot (Viņš mūs mīlēja, kad mēs vēl nemīlējām), bet izsaka arī šodienas Rakstvietas otrajā daļā, aiz Zelta panta piemetinot vārdus: “jo tā ir bauslība un pravieši.” Kā iepriekš mācījāmies termins “bauslība un pravieši” apzīmē visu Veco Derību. Ar to Jēzus saka, ka šis Zelta likums aptver visu Dieva likumu. Ja Tu izpildīsi šo vienu likumu, Tu būsi izpildījis visu bauslību. Aplūkosim šo domu tuvāk turpinājumā.

Paralēlā Rakstvieta

Izlasām paralēlo Rakstvietu no Mt 22:34-40.

7. Kā šī paralēlā Rakstvieta ir saistīta ar Zelta likuma Rakstvietu? Tomēr kādu būtisku atšķirību varam saskatīt?

Tāpat kā Mt 7:12, arī Mt 22:40 Jēzus piemin bausli, kas ir pamatā visai bauslībai un praviešiem. Tomēr redzam būtisku atšķirību:

- Mt 7 ir teikts, ka visa bauslība un pravieši ir mīlēt savu tuvāko kā sevi pašu;

- Mt 22 ir teikts, ka visa bauslība un pravieši ir mīlēt savu tuvāko kā sevi pašu, kā arī Dievu ar visu savu sirdi, ar visu savu dvēseli un visu savu prātu.

No tā varam secināt, ka Zelta likumā ir jau ietverta mīlestība uz Dievu.

Citiem vārdiem sakot – darīt otram to, ko vēlos pats sev, varam tikai tad, ja mīlam Dievu.

8. Vai Zelta likumu spēj izpildīt tikai kristieši?

Izlasām Fil 2:20-21 – Pāvils šeit saka, ka VISI cilvēki dara tikai to, ko paši vēlas sev, tātad gluži pretējo Zelta likumam. Tāda ir kritušā cilvēka daba.

Kritušais cilvēks spēj nedarīt otram pāri, lai nesaņemtu pretī nevēlamo (pirmais līmenis), viņš spēj arī darīt otram labu, lai pats saņemtu pretī labu (otrais līmenis), bet dot otram to, ko vēlas pats sev, spēj tikai tas, kurā mājā mīlestība. Un mīlestība ir Dievs – izlasām 1 Jņ 4:8.

9. Izlasām Jņ 13:34-35 – kas ir šis jaunais Bauslis, ko Jēzus dod? Kā tas ir saistīts ar Zelta likumu?

Šis Jaunais Bauslis jeb Jaunais Likums ir tas pats Zelta likums. Jēzus saka “mīliet cits citu”, bet tad paskaidro, kādā līmenī mīlēt – “kā Es esmu mīlējis jūs, tā arī jūs mīliet cits citu.” Kā Jēzus ir mīlējis mūs? Ar beznosacījumu mīlestību, darot mums labu, apzinoties, ka pretī nedosim neko labu (tātad, trešais līmenis). Un 35.pantā Viņš atklāj, ka šī pazīme būs tā, pēc kuras varēs atpazīt Viņa sekotājus. Arī viņi būs trešajā līmenī. Tikai viņi.

Izlasām 1 Jņ 2:7-11 – šeit Jānis izklāsta tos pašus Jēzus vārdus, pieminot

Veco Bausli (mīlēt vienam otru) un Jauno Bausli (mīlēt vienam otru tā kā Viņš mūs ir mīlējis).

10. Izlasām Jk 2:8 – kā Jēkabs apzīmē šeit tuvākā mīlēšanu kā sevi pašu? Kāda tam ir nozīme Zelta likuma kontekstā?

Jēkabs šo mīlestību nosauc par ķēnišķīgo bausli. Ķēniņu Ķēniņš Kalna svētrunā izskaidro Savas valstības principus, un noslēdz tos ar šo Zelta likumu, kurā apkopo visu iepriekš teikto. Tikai tie, kuri pieder šai ķēnišķīgajai ciltij (1 Pēt 2:9) un dzīvo Viņa valstībā, spēj pildīt šo ķēnišķīgo likumu.

11. Kāda nozīme ir šodienas Rakstvietā minētajam vārdam “visu”? Kā šis pants skanētu bez šī vārda?

Vārds “visu” apzīmē galējību. Galējo stāvokli. Bez šī vārda mēs būtu otrajā līmenī, jo varētu izvēlēties, ko vēlos sev, un tad tikai to darīt otram.

Bet Jēzus saka “Visu, ko vēlies, lai Tev dara...!” Bet Tu nemaz nezini visu, ko vēlies, un nespēj to apkopot. Tādēļ arī nespēj to visu izdarīt otram. Tātad, Jēzus prasa no mums to, ko cilvēciski nespējam, tādēļ mums nepieciešama Dieva palīdzība. Un kaut arī ne vienmēr spēsim to izpildīt, tomēr Viņš mums, Saviem bērniem, vienīgajiem ir devis potenciālu pildīt šo Zelta likumu. Tādēļ tam ir jābūt kā redzamai pazīmei mūsu dzīvēs (Jņ 13:35). Pazīmei, ka esam gatavi dot labo, kaut arī zinām, ka nesaņemsim pretī labo (Lk 6:30-36).

12. Visbeidzot, izlasām Rom 13:8-10 – kā Zelta likums ieteikmē Tavus centienus izpildīt Dieva bauslību?

Mīlot otru kā sevi pašu, Tu jau piepildi visus 10 Baušļus. Kādēļ? Jo patiesi mīlot otru, Tu nedarīsi otram neko ļaunu, tādējādi piepildot 6 horizontālos (uz līdzcilvēkiem vērstos) Baušļus. Savukārt, kā jau secinājām, patiesa mīlestība uz otru jau ietver mīlestību uz Dievu, tādējādi piepildot arī 4 vertikālos (uz Dievu vērstos) Baušļus.

Ja Tu mīli Dieva Baušļus un no sirds vēlies piepildīt tos (un tas ir patiesa kristieša nosacījums – 1 Jņ 2:4), tad dzenies pēc Zelta likuma piepildīšanas, jo ar to piepildīsi visus pārējos.

Noslēgums

Vai esi daļa no Dieva ķēnišķīgās ģimenes? Atbilde ir Tavā spējā darīt otram to, ko pats vēlies saņemt sev, pat apzinoties, ka nekad to nesaņemsi.